

ΜΟΥΣΕΙΟ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΖΩΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
 ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ & ΜΕΛΕΤΗΣ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ
 ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ
 ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ 1981
 ΜΑΡΙΣΤΕΣ
 ΛΕΟΝΤΕΙΟΣ ΣΧΟΛΗ
 ΑΘΗΝΩΝ
 ΤΜΗΜΑ ΕΙΔΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ
 DEPARTMENT OF TOURISM MANAGEMENT

ΥΠΟ ΤΗΝ ΑΙΓΙΔΑ: ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
 Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων
 και Αθλητισμού

9 Πανελλήνιο Συνέδριο

Εκπαίδευση και Πολιτισμός στον 21ο αιώνα

13-14 Απριλίου
2024

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΛΛΗΝΟ ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΔΙΑΚΜΗ diόπτρα ΒΟΤΑΝΙΚΟ ΠΑΡΚΟ
 ΑΘΗΝΩΝ
 ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ pen ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ GREEK LIBRARY cityportal

Η διδακτική αξιοποίηση της ποίησης χαϊκού στο μάθημα της
 γαλλικής ως ξένης γλώσσας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.
 Φωτεινή Σίμογλου, fotsimoglou@yahoo.gr

Περιεχόμενα

- ✓ Εισαγωγή
- ✓ Η ποίηση ως λογοτεχνικό είδος
- ✓ Η ποίηση χαϊκού
- ✓ Η αξιοποίηση της ποίησης χαϊκού στο μάθημα της γαλλικής ως ξένης γλώσσας
- ✓ Συμπεράσματα

Εισαγωγή

Η παρούσα εργασία επιχειρεί να διερευνήσει τον ρόλο της ποίησης χαϊκού ως παιδαγωγικού εργαλείου στη διδασκαλία της γαλλικής ως ξένης γλώσσας, ξεκινώντας από την ευρύτερη ανάλυση της ποίησης ως λογοτεχνικού είδους και της ιδιαίτερης φύσης της ποίησης χαϊκού. Η ποίηση, οριζόμενη ως μια από τις αρχαιότερες μορφές τέχνης, έχει αναδειχθεί ως ένας σημαντικός φορέας πολιτισμικής έκφρασης και ατομικής περισυλλογής. Ειδικότερα, το χαϊκού, με τη συμπυκνωμένη δομή και τη βαθιά εικονική γλώσσα του, προσφέρει μια δυνατότητα για την εμβάθυνση των γλωσσικών δεξιοτήτων και την ενίσχυση της εκφραστικής ικανότητας των μαθητών.

Η συστηματική αξιοποίηση της ποίησης χαϊκού στη διδασκαλία των ξένων γλωσσών, και συγκεκριμένα στη διδασκαλία της γαλλικής ως ξένης γλώσσας, μπορεί να θεωρηθεί ως μια καινοτόμος προσέγγιση που ενισχύει την γλωσσική αποκωδικοποίηση και παραγωγή, επιτρέποντας στους μαθητές να εξερευνήσουν και να αναπαραστήσουν συναισθήματα και εικόνες με μεγαλύτερη οικονομία λέξεων. Η διδακτική αυτή πρακτική, καθώς υποστηρίζεται από προηγούμενες έρευνες, φαίνεται να αυξάνει την γλωσσική ευαισθησία και να βελτιώνει τις δεξιότητες κριτικής σκέψης των μαθητών.

Η ποίηση ως λογοτεχνικό είδος

Η ενασχόληση με λογοτεχνικά κείμενα αποτελεί καθημερινή δραστηριότητα που ενίοτε μας προκαλεί συναισθηματικές αντιδράσεις και προβληματισμούς. Παρόλα αυτά, η ακριβής οριοθέτηση του λογοτεχνικού κειμένου παραμένει αδιευκρίνιστη, ακόμη και μεταξύ των θεωρητικών, οι οποίοι διαφωνούν σχετικά με τον ορισμό του. Η πρόκληση στον ορισμό της ποίησης είναι επίσης εμφανής, όπως διαφαίνεται από την ευρεία γκάμα στοχασμών που περιλαμβάνει ποιητές, κριτικούς και διανοητές. Σύμφωνα με τον Πωλ Βαλερύ, ούτε το ίδιο το αντικείμενο της ποίησης ούτε οι μέθοδοι προσέγγισής του έχουν καθοριστεί με σαφήνεια, αφήνοντας τον χώρο για ατομικές και διαφορετικές απόψεις. Η ποίηση, ως μία από τις πρωταρχικές κατηγορίες του λόγου και ειδικότερα του έμμετρου λόγου, διακρίνεται από τον πεζό λόγο και τον διάλογο, αποτελώντας μια κεντρική συνιστώσα της λογοτεχνίας. Η δυσκολία στον ορισμό της έχει οδηγήσει στη διατύπωση πολλαπλών ορισμών κατά τη διάρκεια των αιώνων. Η Τέχνη του Λόγου, που θεωρείται ως η ανώτερη μορφή τέχνης ανάμεσα στις διάφορες καλλιτεχνικές εκφράσεις, αναδεικνύεται ως η "Τέχνη των Τεχνών" λόγω της χρήσης της γλώσσας ως του κύριου εκφραστικού της μέσου. Ως η αρχαιότερη μορφή της Τέχνης του Λόγου, η ποίηση αναδεικνύεται στην πιο συναισθηματική, μουσική και ψυχική έκφραση, σε αντίθεση με τον πεζό λόγο και τον σκηνικό διάλογο.

Η ποίηση ως λογοτεχνικό είδος

Η ποίηση, το παλαιότερο λογοτεχνικό είδος, ριζώνει βαθιά στην ανθρώπινη ιστορία, προτού ακόμη αναπτυχθεί η γραφή. Ο πρωτόγονος άνθρωπος, ανίκανος να δημιουργήσει πεζά κείμενα λόγω των περιορισμών της μνήμης και των εργαλείων της εποχής του, είχε ήδη αρχίσει να συνθέτει ποιήματα. Τα πρώιμα αυτά ποιήματα, συχνά επιφωνηματικές επικλήσεις και ύμνοι προς τους θεούς, θρήνοι και ξεσπάσματα χαράς, συνδυάζονταν με μουσική και χορό, στοιχεία που ενίσχυαν την αποστήθιση και την προφορική παράδοση.

Ως καλλιτεχνική μορφή, η ποίηση αποτελεί μέρος των Καλών Τεχνών, προσανατολισμένη προς την εκδήλωση του ωραίου και την προσφορά αισθητικής απόλαυσης. Λόγω της υποκειμενικής της φύσης και της πολυπλοκότητας των ανθρώπινων συναισθημάτων που εκφράζει, η ποίηση δεν υπόκειται σε αυστηρούς ορισμούς με καθολική εφαρμογή.

Η ποίηση ως λογοτεχνικό είδος

Η ποίηση, όπως επισημαίνεται, αποτελεί έναν από τους κλάδους της τέχνης, η οποία δεν υπόκειται σε συμβατικές διδακτικές μεθόδους ή στεγανά εκπαιδευτικά πλαίσια. Συνεπώς, η διδασκαλία της λογοτεχνίας δεν περιορίζεται στην ανάπτυξη της ικανότητας δημιουργίας λογοτεχνικών έργων, αλλά επεκτείνεται στην ενδυνάμωση της απόλαυσης και της βαθύτερης κατανόησης τους. Η ποιητική διδασκαλία, λοιπόν, αποσκοπεί στο να καλλιεργήσει την ευαισθησία του αναγνώστη προς τις πολλαπλές διαστάσεις του ποιήματος—εκφραστικές, δραματικές, νοηματικές, μουσικές και άλλες—με έναν τρόπο που εμπλουτίζει την προσωπική εμπειρία και την αισθητική αντίληψη της λογοτεχνίας.

Η διδασκαλία της ποίησης διαφέρει ουσιαστικά από την προσέγγιση άλλων εκπαιδευτικών αντικειμένων λόγω της ιδιαίτερης φύσης της ως τέχνης. Η ποιητική αισθητική και η μεταφορική γλώσσα που χρησιμοποιεί, απαιτούν παιδαγωγικούς και διδακτικούς χειρισμούς που ενθαρρύνουν την εμβάθυνση στην προσωπική ερμηνεία και την κριτική σκέψη. Η ποιητική εκπαίδευση θα πρέπει να προωθεί την αναλυτική ανάγνωση, την εξερεύνηση των υποκειμενικών διαστάσεων της ποίησης και την ανακάλυψη των πολλαπλών ερμηνευτικών δυνατοτήτων που προσφέρει ένα ποίημα.

Η ποίηση ως λογοτεχνικό είδος

Η διαδικασία αυτή περιλαμβάνει στρατηγικές όπως η διδασκαλία μέσω ποιητικών εργαστηρίων, η χρήση αισθητικής ανταπόκρισης ως μέθοδος για την ενσωμάτωση συναισθηματικών και πνευματικών αντιδράσεων στην ανάλυση, καθώς και η ενθάρρυνση της δημιουργικής γραφής ως μέσο εξοικείωσης με την ποιητική δομή και τεχνική. Επιπλέον, οι διδακτικές προσεγγίσεις που αξιοποιούν την πολυμορφία των ποιητικών εκφράσεων και ενθαρρύνουν την ενεργή συμμετοχή των μαθητών μπορούν να βοηθήσουν στην καλύτερη κατανόηση και απόλαυση της ποίησης.

Η ποίηση χαϊκού

Η Ιαπωνία αποτελεί την κοιτίδα του χαϊκού, μίας ποιητικής φόρμας που εκπορεύεται από έναν από τους πλέον σημαντικούς πολιτισμούς της Ανατολής. Η ιαπωνική γλώσσα, γνωστή για την πολυπλοκότητά της, αποτελεί την αρχική γλώσσα στην οποία διατυπώθηκε το χαϊκού, παράγοντας που ενδέχεται να συνέβαλε στην καθυστερημένη διάδοσή του προς τη Δύση. Όπως αναφέρει ο Λειβαδάς (2004), το χαϊκού θεωρείται το απόγειο της πολιτισμικής και τεχνικής έκφρασης της Απω Ανατολής και αποτελεί μια διακεκριμένη συνεισφορά στην παγκόσμια ποιητική κληρονομιά. Σημαντικοί ποιητές του είδους έχουν υποστηρίξει ότι το χαϊκού δεν αποτελεί απλώς μια ποιητική μορφή, αλλά μια πραγματική τρόπος ζωής. Το χαϊκού πρωτοεμφανίστηκε στην Ιαπωνία κατά τον δέκατο έκτο αιώνα, ως εξέλιξη προηγούμενων ποιητικών μορφών με παρόμοιες δομικές ιδιότητες. Η μεταφορά του στην Ευρώπη ξεκίνησε στις αρχές του εικοστού αιώνα, από όπου στη συνέχεια διαδόθηκε σε όλο τον Δυτικό κόσμο, καθίσταται ένα ιδιαίτερα δημοφιλές λογοτεχνικό είδος. Η πρώτη ευρεία αναγνώριση του χαϊκού, καθώς και άλλων πολιτισμικών προϊόντων όπως η ζωγραφική, σημειώθηκε στις αρχές του 20ού αιώνα, όταν η Ιαπωνία άρχισε να ανοίγει περισσότερο προς τη Δύση, προωθώντας τη διεθνή πολιτισμική και λογοτεχνική ανταλλαγή.

Η ποίηση χαϊκού

Η Ιαπωνία, γνωστή ως η χώρα του Ανατέλλοντος Ηλίου, αναδεικνύει τα μοναδικά χαρακτηριστικά ενός πολιτισμού που διακρίνεται για την εξαιρετική του αντίληψη περί αισθητικής, ηθικής και ευγένειας. Το χαϊκού, αποτελεί ένα από τα έκφραστικά είδη της ιαπωνικής ποιητικής δημιουργίας, το οποίο χαρακτηρίζεται από την επιγραμματική και λιτή τεχνοτροπία του, εστιάζοντας στη λυρική διάσταση του περιεχομένου του.

Το χαϊκού διακρίνεται για την ιδιαίτερα συμπυκνωμένη μορφή του, αποτελούμενο από ένα εξαιρετικά σύντομο ποιητικό δομικό σχήμα των τριών στίχων. Στην πιο διαδεδομένη μορφή του, το χαϊκού στηρίζεται σε μια συλλαβική διάρθρωση όπου ο πρώτος και ο τρίτος στίχος περιέχουν από πέντε συλλαβές, ενώ ο δεύτερος επτά, συνθέτοντας ένα σύνολο δεκαεπτά συλλαβών. Αυτή η μορφή, που εμφανίζεται κυρίως στην ιαπωνική λογοτεχνία, λόγω της συντομίας της, συχνά αποκαλείται και ως «ακαριαίο» ποίημα. Ωστόσο, είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι ακόμα και κλασικοί ποιητές, όπως ο Ματσούο Μπασό και ο Κομπαγιάσι Ίσσα, περιστασιακά απεκλίναν από αυτήν την αυστηρή δομή, επομένως αυτός ο κανόνας δεν θα πρέπει να θεωρείται απαρέγκλιτος.

Η ποίηση χαϊκού

"La cigale chante

Dans le soleil de midi

L'été est là"

Matsuo Bashō

“Το τζιτζίκι τραγουδά

Στον ήλιο του μεσημεριού

Το καλοκαίρι είναι εδώ“

Matsuo Bashō

Η ποίηση χαϊκού

Τα κύρια χαρακτηριστικά του χαϊκού περιλαμβάνουν την σαφήνεια, τη νοηματική πυκνότητα και την πρωτοτυπία. Σε ό,τι αφορά τη μορφή του, χαρακτηρίζεται από την επιγραμματικότητα, τη συντομία, τη λιτότητα και την περιεκτικότητα, ενώ το περιεχόμενό του είναι εμφανώς λυρικό. Η δημιουργία ενός χαϊκού είναι μια διαδικασία που ενσωματώνει στοιχεία παιχνιδιού, ενώ υπάρχουν επίσης συγκεκριμένοι κανόνες που πρέπει να τηρηθούν. Αυτοί οι κανόνες αφορούν κυρίως την τρίστιχη δομή της ποίησης, η οποία περιλαμβάνει στίχους των 5, 7 και 5 συλλαβών αντίστοιχα, συγκροτώντας ένα συνολικό αριθμό δεκαεπτά συλλαβών, διατεταγμένων σε τρεις ή μοναδικό στίχο με οπτική διαχωριστική διακοπή μέσω κενών. Αυτή είναι η παραδοσιακή κλειστή φόρμα του χαϊκού.

Στο πλαίσιο του περιεχομένου, το χαϊκού υπακούει σε πολυάριθμους κανόνες που διέπουν τη χρήση του. Ειδικότερα, η ενσωμάτωση μιας εποχιακής λέξης, γνωστής ως «κίγκο», είναι καθοριστική, καθώς δηλώνει την εποχή ή τη χρονική στιγμή που εντάσσεται το ποίημα, προσδίδοντας στον αναγνώστη έναν πλαισιοθετημένο χωροχρονικό προσανατολισμό. Αυτή η εποχιακή αναφορά δεν απαιτεί να γίνει ευθέως, αλλά μπορεί να υπαινιχθεί με έμμεσες λεκτικές ενδείξεις.

Η ποίηση χαϊκού

Δεύτερον, ένα σημαντικό στοιχείο του χαϊκού είναι η αντίθεση, ή αλλιώς η τομή, που προκύπτει από τη σύγκρουση των δύο πλευρών που πάντοτε παρουσιάζονται σε αυτό. Αυτή η αντίθεση εκφράζεται μέσω των κιρέτζι (kireji), ειδικών λέξεων που προσδίδουν δομή και ρυθμό στον στίχο. Στο τέλος του στίχου, τα κιρέτζι προσφέρουν μια αίσθηση ολοκλήρωσης, ενώ στο μέσο του στίχου λειτουργούν ως σημείο άμεσης παύσης της ροής της σκέψης, δημιουργώντας την αίσθηση δύο ανεξάρτητων σκέψεων. Σύμφωνα με τον Λειβαδά (2004), ένα ακόμα καθοριστικό χαρακτηριστικό των ποιημάτων χαϊκού είναι η λακωνικότητα της γλώσσας τους. Αυτή η εκλεπτυσμένη γλωσσική λιτότητα επιτρέπει μια βαθύτερη και πειθαρχημένη προσέγγιση στην έκφραση, παρέχοντας ένα μοναδικό στοιχείο στο λογοτεχνικό σύστημα της γραφής. Στο χαϊκού, τίποτα δεν είναι περιττό και τίποτα δεν ερμηνεύεται πέραν της ευθείας ανάγνωσης του κειμένου. Η επιγραμματικότητα και η αποφυγή των μη απαραίτητων στοιχείων, που αποτελούν την βάση της δομής του, προσδίδουν στο χαϊκού ένα στρατηγικό πλεονέκτημα που το διαφοροποιεί από άλλα λογοτεχνικά είδη.

Η ποίηση χαϊκού

Ένα άλλο σημαντικό στοιχείο που συμβάλλει στην ενδυνάμωση της απήχησης του χαϊκού είναι η ονοματοποιία. Η χρήση της ονοματοποιίας στο χαϊκού πραγματοποιείται μέσω τριών διακριτών τρόπων: α) η άμεση αναπαράσταση ήχων, β) η αναπαράσταση δράσεων και αισθήσεων, εκτός από την ακοή, και γ) η ονοματοποιία που αφορά την έκφραση ψυχικών καταστάσεων, η οποία συχνά αποδεικνύεται δύσκολη στη μετάφραση. Αυτές οι τεχνικές ενισχύουν την ποιητική έκφραση, δίνοντας έμφαση σε συναισθηματικές και αισθητικές αντιλήψεις που είναι κρίσιμες για την πλήρη εμπειρία του ποιήματος.

Συνοψίζοντας τους βασικούς κανόνες για τη σύνθεση ενός χαϊκού, ο πρώτος από αυτούς απαιτεί την αναφορά, έστω και υπαινικτικά, σε ένα θέμα που προέρχεται από τη φύση. Αυτός ο κανόνας ενισχύει τη σύνδεση του ποιήματος με τα φυσικά στοιχεία και τις εποχές, παρέχοντας έναν κοινό θεματικό άξονα που ενώνει τα περισσότερα χαϊκού. Ο δεύτερος κανόνας της δημιουργίας ενός χαϊκού απαιτεί την αναφορά σε ένα συγκεκριμένο γεγονός ή κατάσταση, η οποία είναι παρούσα και διακριτή. Ο τρίτος κανόνας υπογραμμίζει ότι αυτό το γεγονός ή η κατάσταση πρέπει να παρουσιάζεται ως επίκαιρη, συμβαίνοντας στο παρόν και όχι ως αναδρομή στο παρελθόν. Έτσι, τα τρία βασικά στοιχεία που χαρακτηρίζουν το χαϊκού είναι το «τι», το «πότε», και το «πού». Αυτοί οι κανόνες οδηγούν στην κλασική συλλαβική διάταξη του χαϊκού που είναι οργανωμένη σε τρεις στίχους με συλλαβική αναλογία πέντε-επτά-πέντε, όπως καταγράφει ο Λειβαδάς (2004).

Η αξιοποίηση της ποίησης χαϊκού στο μάθημα της γαλλικής ως ξένης γλώσσας

Είναι ένας εξαιρετικός τρόπος εισαγωγής της ποιητικής φόρμας στη ξένη γλώσσα, χωρίς να εισάγονται πάρα πολλά πολύπλοκα τυπικά, δομικά ή ρυθμικά στοιχεία. Ο συνδυασμός συντομίας και απλότητας που το χαρακτηρίζει σημαίνει ότι ο καθένας μπορεί να εντρυφήσει στην ποιητική δημιουργία. Θα μπορούσαμε να πούμε ότι απογυμνώνει την ποίηση επιτρέποντάς μας να δώσουμε μορφή στα συναισθήματά μας, στην αυτοέκφραση ή στην έκφραση ή την έκφραση των σκέψεών μας.

Η πρόταση μιας διδακτικής πρότασης βασισμένης στα χαϊκού στο μάθημα της γαλλικής ως ξένης γλώσσας δίνει τη δυνατότητα στους μαθητές όχι μόνο να αναπτύξουν τις γλωσσικές τους δεξιότητες αλλά και να μάθουν να αποδέχονται την ετερότητα: την ποικιλομορφία των τρόπων έκφρασης, τη μετάδοση της έκφρασης, προσωπικών και οικουμενικών αξιών και την πρόσβαση στις απολαύσεις της φαντασίας.

Το χαϊκού έχει αποδειχθεί εξαιρετικά ενδιαφέρον μέσο για την επεξεργασία, την απομνημόνευση, την κατανόηση και τη δημιουργία. Όσον αφορά τη γραπτή παραγωγή, τα χαϊκού ενθαρρύνουν τη δημιουργικότητα. Η ελκυστικότητά του προωθούν την ελευθερία έκφρασης: οι μαθητές μπορούν να δημιουργήσουν και να εκφραστούν χωρίς να χρειάζεται να κατασκευάσουν σύνθετες προτάσεις.

Η αξιοποίηση της ποίησης χαϊκού στο μάθημα της γαλλικής ως ξένης γλώσσας

Γενικοί στόχοι

- ✓ καλλιέργεια των γλωσσικών δεξιοτήτων
- ✓ διεύρυνση των επικοινωνιακών δεξιοτήτων
- ✓ ελεύθερη έκφραση σε ένα ασφαλές κλίμα μάθησης
- ✓ αρμονική και αποτελεσματική αλληλεπίδραση
- ✓ αποδοχή της διαφορετικότητας των πολιτισμών
- ✓ ανάπτυξη της φαντασίας και της δημιουργικότητας
- ✓ ανάπτυξη των γνωστικών και μεταγνωστικών δεξιοτήτων
- ✓ καλλιεργούν συνείδηση και δεξιότητες αυτοαξιολόγησης
- ✓ ενεργή συμμετοχή στη διδακτική διαδικασία.

Επιμέρους Στόχοι

- ✓ διαμόρφωση θετικής στάσης απέναντι στη γλώσσα-στόχο.
- ✓ καλλιέργεια των προσληπτικών ικανοτήτων
- ✓ εμπλουτισμός του γενικού και ειδικού λεξιλογίου
- ✓ εξοικείωση με απλά κειμενικά είδη και με πολυγραμμatisμούς
- ✓ ενίσχυση της δημιουργικής έκφρασης
- ✓ ανάπτυξη της επιχειρηματολογίας σχετικά με ένα έργο τέχνης ή ένα ρεύμα τέχνης
- ✓ δημιουργία ποιητικών έργων

Διδακτική πρόταση στο μάθημα της γαλλικής ως ξένης γλώσσας

Γνωστικό αντικείμενο: Γαλλικά

Θεματικό Πεδίο: Πολιτισμός και Τέχνες

Θεματική Ενότητα: Η ποίηση χαϊκού στη γαλλική γλώσσα

Επίπεδο γλωσσομάθειας: B2-Γ2 (ΚΕΠΑ)

Προφίλ ομάδας στόχου: Φοιτητές/τριες ηλικίας 19-24 ετών, οι οποίοι/ες διδάσκονται τη γαλλική ως ξένη γλώσσα στο Κέντρο Διδασκαλίας Ξένων Γλωσσών Α.Π.Θ.

Χρονική διάρκεια: 3 διδακτικές ώρες

Ρόλοι εκπαιδευτικού: Η εκπαιδευτικός διαδραματίζει έναν σημαντικό ρόλο καθ' όλη τη διάρκεια της εκπαιδευτικής διαδικασίας, προσφέροντας ενθάρρυνση και καθοδήγηση στους φοιτητές/τριες κατά την εκτέλεση των διδακτικών δραστηριοτήτων. Συντονίζει τις ομάδες, παρέχει λύσεις, παρέχει εξηγήσεις και ενθαρρύνει τους φοιτητές/τριες να συμμετέχουν ενεργά στις δραστηριότητες.

Διδακτική πρόταση στο μάθημα της γαλλικής ως ξένης γλώσσας

Τρόπος εργασίας μαθητών/τριών: Στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής διαδικασίας υπάρχουν δραστηριότητες που πραγματοποιούνται ατομικά, ενώ άλλες απαιτούν συνεργασία σε ζευγάρια ή μικρές ομάδες. Το τελικό αποτέλεσμα της εκπαιδευτικής διαδικασίας αποτελείται από ένα συλλογικό έργο, δύο αφίσες, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται τα ποιήματα χαϊκού των διαφορετικών ομάδων. Η εκπαιδευτικός προωθεί τη συνεργασία των φοιτητών/τριών και ενθαρρύνει τη δημιουργική διαδικασία, έτσι ώστε οι φοιτητές/τριες να αναπτύξουν τις δεξιότητές τους και να επιτύχουν κοινά αποτελέσματα.

Αξιολογικά κριτήρια επίτευξης του προσδοκώμενου μαθησιακού αποτελέσματος: Αυτοαξιολόγηση- Παρατήρηση-Φάκελος Υλικού-Ετεροαξιολόγηση

Προϋποθέσεις υλοποίησης: Το διδακτική πρόταση υλοποιείται στην αίθουσα διδασκαλίας η οποία είναι εξοπλισμένη με ηλεκτρονικό υπολογιστή και βιντεοπροβολέα. Ωστόσο, η δημιουργία των αφισών γίνεται στον προσωπικό υπολογιστή των φοιτητών/-τριων έχοντας έτσι πρόσβαση και στην ιστοσελίδα <https://www.canva.com/>

Διδακτική πρόταση στο μάθημα της γαλλικής ως ξένης γλώσσας

Συνοπτική περιγραφή της διδακτικής πρότασης: Η διδακτική πρόταση διαρκεί τέσσερις διδακτικές ώρες και στοχεύει να εισαγάγει τους φοιτητέ/-τριες στον κόσμο της ποίησης χαϊκού ενιχύνοντας παράλληλα την εκμάθηση της γαλλικής ως ξένης γλώσσας. Μέσα από διάφορες δραστηριότητες και μικρές εργασίες, οι φοιτητές/-τριες θα έρθουν σε επαφή με την ποίηση χαϊκού.

Ο στόχος είναι να διδαχθούν όχι μόνο γνώσεις στην ξένη γλώσσα, αλλά και να αναπτύξουν αισθητικές δεξιότητες και να εκφράσουν τα συναισθήματά τους μέσω της ποίησης. Μέσα από αυτήν την εμπειρία, οι μαθητές θα καλλιεργήσουν θετική στάση ζωής αναγνωρίζοντας την αξία της ποίησης στη ζωή μας, θα ενισχύσουν τη φαντασία τους και θα εκφράσουν τις σκέψεις τους. Επιπλέον, θα κατανοήσουν τον ρόλο της τέχνης ως μέσο σύνδεσης μεταξύ των ανθρώπων και θα αποκτήσουν διαπολιτισμική κουλτούρα. Τέλος, οι μαθητές θα συμμετέχουν σε ένα συνεργατικό πρόγραμμα δημιουργίας αφισών στις οποίες παρουσιάζονται τα ποιήματα που συνέγραψαν εντός των ομάδων τους.

Διδακτική πρόταση στο μάθημα της γαλλικής ως ξένης γλώσσας

Τα ποιήματα των φοιτητών/-τριών συμμετείχαν στον Εθνικό Διαγωνισμό Haiku ο οποίος διοργανώθηκε από τον Σύλλογο Καθηγητών Γαλλικής Γλώσσας & Φιλολογίας Πτυχιούχων Πανεπιστημίου (A.P.L.F.-D.U.) σε συνεργασία με το Γαλλικό Ινστιτούτο Θεσσαλονίκης όπου διακρίθηκαν στην Κατηγορία Β2-Γ2 ενώ έλαβαν την έβδομη θέση στον Παγκόσμιο Διαγωνισμό Haiku που διοργάνωσε η Παγκόσμια Ομοσπονδία Καθηγητών Γαλλικής Γλώσσας (F.I.P.F) /Επιτροπή Δυτικής Ευρώπης (C.E.O) κατά το σχολικό έτος 2022-23.

Διδακτική πρόταση στο μάθημα της γαλλικής ως ξένης γλώσσας

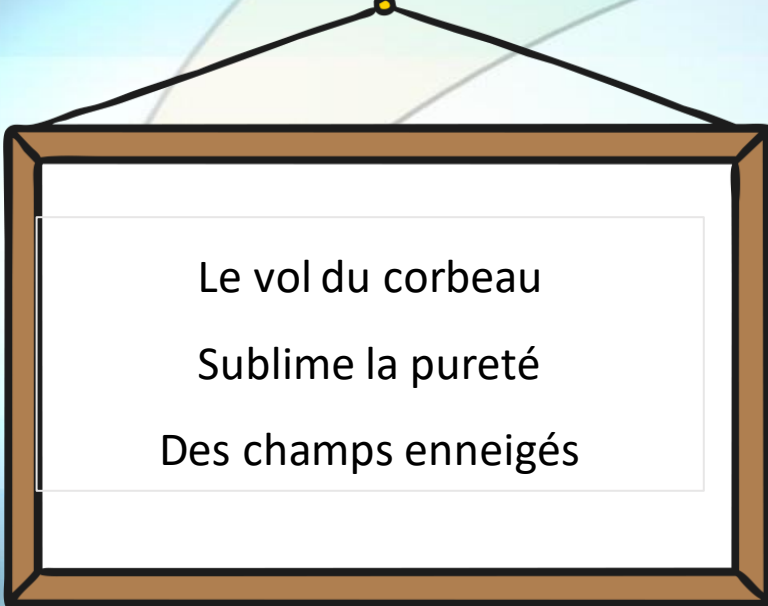
1^η δραστηριότητα:

Είδος δραστηριότητας / διδακτική προσέγγιση: Αφόρμηση/Καταιγισμός ιδεών/Δραστηριοποίηση υπάρχουσας γνώσης / Ερωτήσεις-Απαντήσεις / Συζήτηση στην ολομέλεια της τάξης/ Παραγωγή προφορικού λόγου – Κατανόηση προφορικού λόγου/ Οι φοιτητές παίρνουν το λόγο και μπορούν να εκφραστούν στη γαλλική γλώσσα.

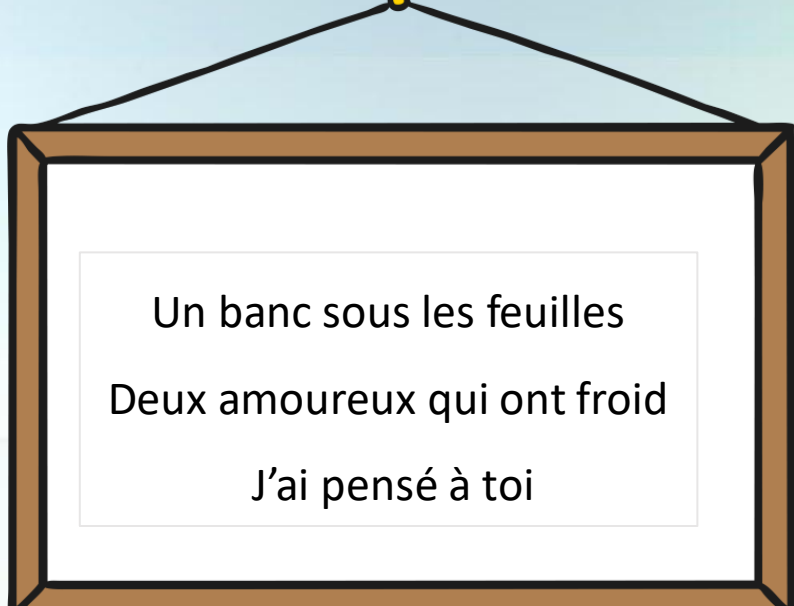
Διάρκεια (ενδεικτικά): 15 λεπτά

Activité 1 :

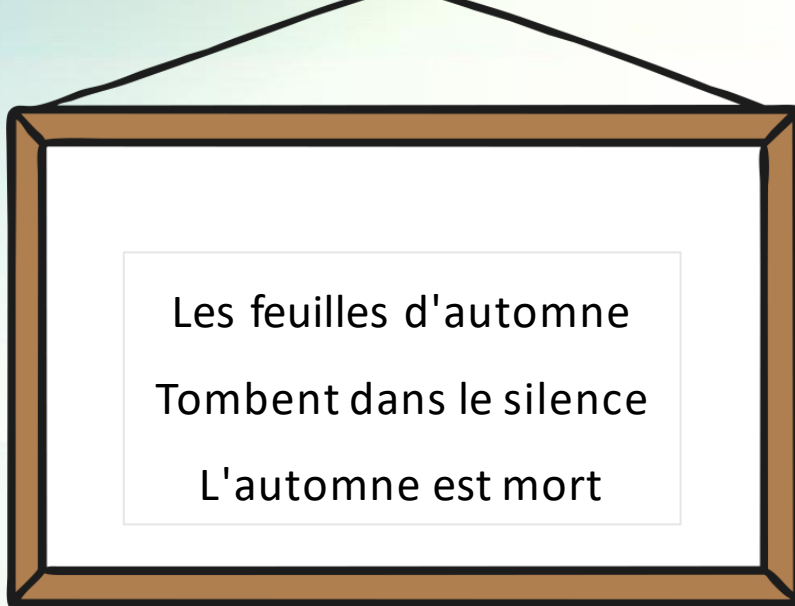
- ✓ Observez les poèmes haïkus ci-dessous et puis essayez de répondre aux questions suivantes.
- ✓ Quelle image ou quelle scène le haïku évoque-t-il dans votre esprit ?
- ✓ Quelles émotions ressentez-vous en lisant ce haïku ?
- ✓ Quels mots ou phrases dans le haïku vous semblent particulièrement puissants ou évocateurs ? Pourquoi ?
- ✓ Comment la structure du haïku (trois lignes, nombre limité de syllabes) influence-t-elle le message ou l'impact du poème ?
- ✓ Pouvez-vous trouver un thème ou un message central dans ce haïku ?
- ✓ Comment ce haïku utilise-t-il la nature ou les éléments naturels pour transmettre ses idées ?
- ✓ Y a-t-il une sensation de saison ou de moment temporel dans le haïku ? Comment cela affecte-t-il l'ambiance du poème ?

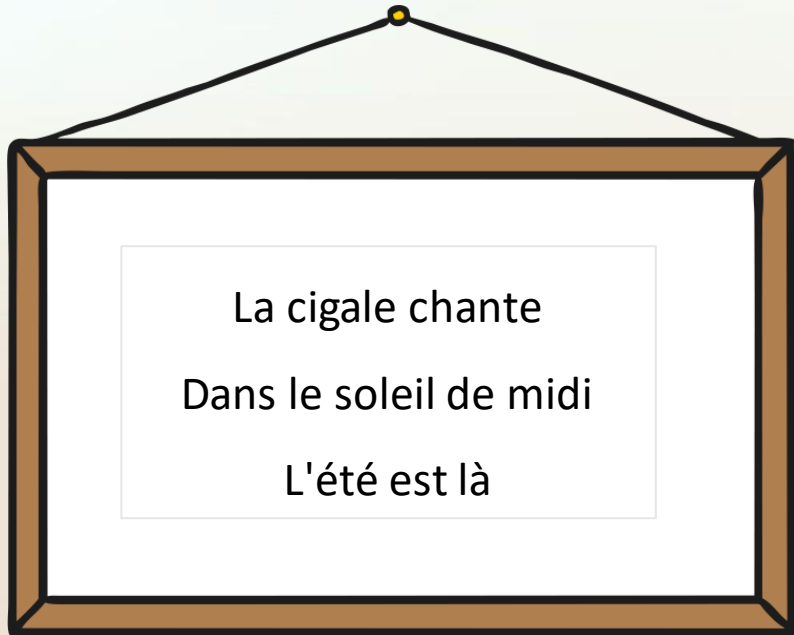
Le vol du corbeau
Sublime la pureté
Des champs enneigés

Un banc sous les feuilles
Deux amoureux qui ont froid
J'ai pensé à toi

Les feuilles d'automne
Tombent dans le silence
L'automne est mort

La cigale chante
Dans le soleil de midi
L'été est là

Διδακτική πρόταση στο μάθημα της γαλλικής ως ξένης γλώσσας

2^η δραστηριότητα:

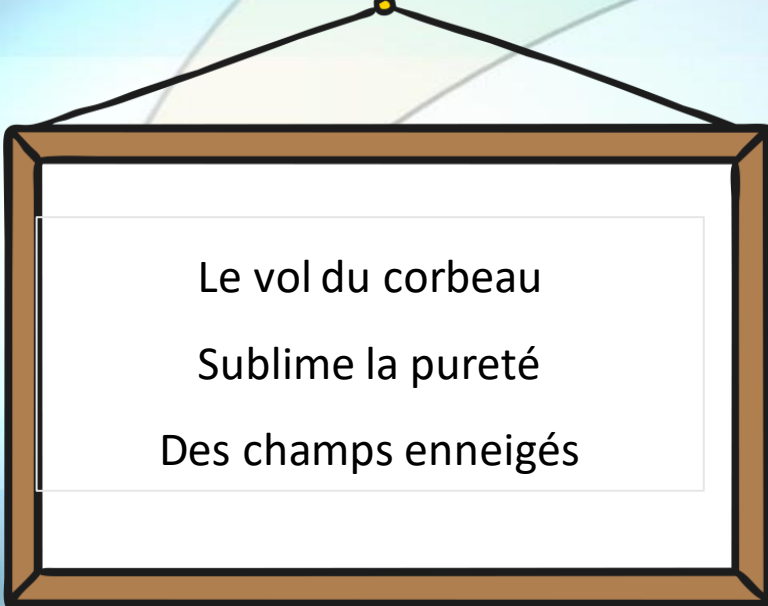
Είδος δραστηριότητας / διδακτική προσέγγιση: Καταιγισμός ιδεών/Δραστηριοποίηση υπάρχουσας γνώσης/ Ομαδική δραστηριότητα.

Οι φοιτητές/τριες καλούνται να δημιουργήσουν τον εννοιολογικό χάρτη της έννοιας «ποίηση haïku». Αφού γίνει η περιήγηση στα διαφορετικά ποιήματα και η δραστηριοποίηση της υπάρχουσας γνώσης με τον παράλληλο εμπλουτισμό του λεξιλογικού πεδίου που σχετίζεται με την ποίηση οι φοιτητές/τριες ομαδικά καλούνται να δημιουργήσουν τους δικούς τους εννοιολογικούς χάρτες και να τους αναρτήσουν στη συνεργατική πλατφόρμα <https://digipad.app/>

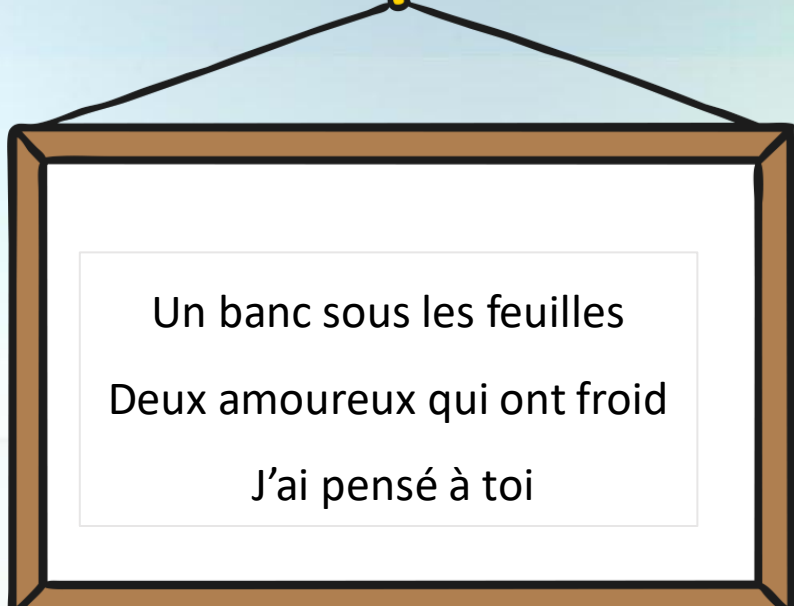
Συνεπικουρικά, μπορούν να αξιοποιηθούν διαδικτυακά λεξικά: <https://www.lerobert.com/> και <https://www.larousse.fr/>

Διάρκεια (ενδεικτικά): 40 λεπτά

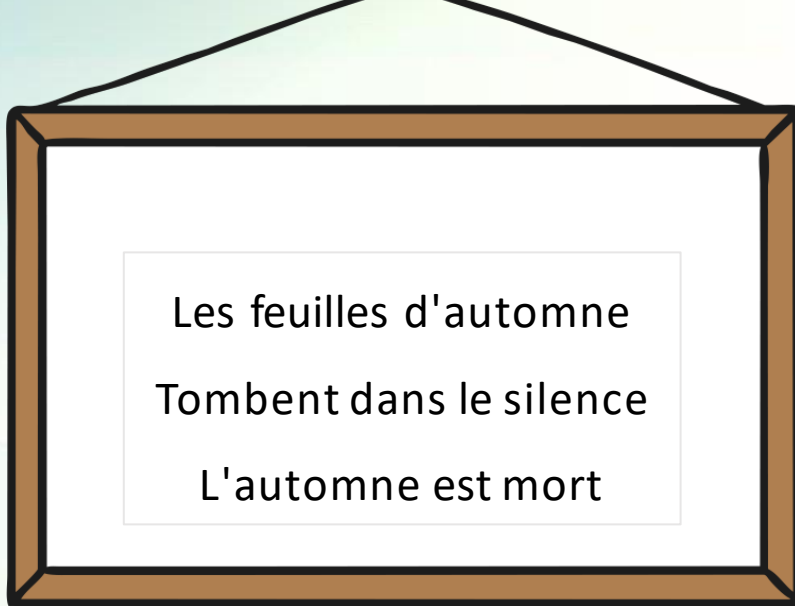
Activité 2 : Observez et lisez les poèmes haïkus en français et puis faites une carte mentale autour de la poésie haïku !

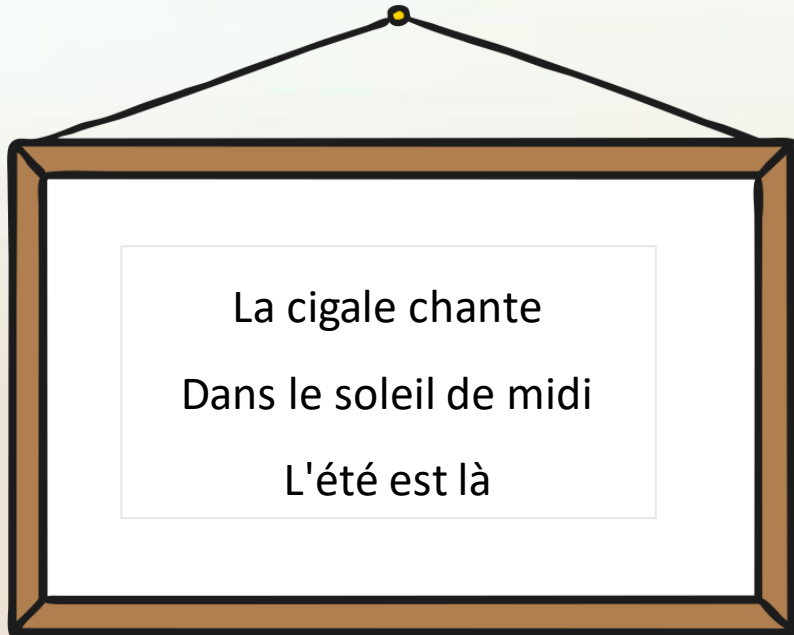
Le vol du corbeau
Sublime la pureté
Des champs enneigés

Un banc sous les feuilles
Deux amoureux qui ont froid
J'ai pensé à toi

Les feuilles d'automne
Tombent dans le silence
L'automne est mort

La cigale chante
Dans le soleil de midi
L'été est là

Διδακτική πρόταση στο μάθημα της γαλλικής ως ξένης γλώσσας

3η δραστηριότητα:

Είδος δραστηριότητας / διδακτική προσέγγιση: Παραγωγή γραπτού λόγου / Ομαδική εργασία.

Συνεπικουρικά, μπορούν να αξιοποιηθούν διαδικτυακά λεξικά: <https://www.lerobert.com/> και <https://www.larousse.fr/>

Διάρκεια (ενδεικτικά): 60 λεπτά

Activité 3 : À vous maintenant!

Prenez quelques minutes pour vous connecter avec la nature autour de vous. Que ce soit en regardant par la fenêtre, en sortant dans la cour de l'université ou même en fermant simplement les yeux et en vous imaginant dans un endroit naturel, prenez le temps de ressentir et d'observer votre environnement. Une fois que vous avez trouvé votre inspiration, écrivez votre propre haïku en français. Après avoir écrit votre haïku, prenez quelques instants pour le réviser et le peaufiner. Assurez-vous que chaque mot compte et que votre poème exprime clairement ce que vous voulez dire. Bonne écriture !

Διδακτική πρόταση στο μάθημα της γαλλικής ως ξένης γλώσσας

4η δραστηριότητα:

Είδος δραστηριότητας / διδακτική προσέγγιση: Ψηφιακές αφίσες/Παραγωγή γραπτού λόγου/Ομαδική δραστηριότητα/Βιωματική προσέγγιση. Οι φοιτητές/τριες, σε ομάδες, αναλαμβάνουν να συγκεντρώσουν το υλικό όλων των προηγούμενων δραστηριοτήτων και να δημιουργήσουν μια εικονογραφημένη παρουσίαση σε μορφή ψηφιακής αφίσας.

Διάρκεια : 50 λεπτά

Activité 4 :

Il ne reste plus qu'à compiler nos réalisations finales dans deux affiches que nous allons présenter. Nous allons utiliser le site Internet canva (<https://www.canva.com/>) pour créer nos affiches électroniques.

Haïkus: Poèmes courts

Les amandes grises
Je suis sur les rails du train
Où est le printemps ?

Par Aprodite P., Artemis K., Christine K., Athanasie P.,
Konstantin K.

Le monde fleurit
Les oiseaux embrassent le ciel
Oh! mon âme s'ouvre

Par Vassiliki Th., Andriana A., Marina X., Alexandra K.,
Anastasis K., Eleni K.

Thessalonique, 16 mars 2023

Les affiches de étudiant.e.s

Haïkus: Poèmes courts

Dimanche en août
les mouettes me rappellent
mes rêves perdus

L'hiver passe vite
Le printemps réapparut
Que le temps vole !

Par Anne K., Marie T., Chrysa S., Hélène L.,
Hussein K., Nestor P.

Le temps court en vagues
La nature reste éternelle
L'homme fatal suit

Je marche dans la forêt
comme les saisons passent
Que change enfin ?

Par Niki A., Marius A., Meira Ch., Marguerite N.,
Georgette K., Eleonore M.

Thessalonique, 16 mars 2023

Συμπεράσματα

Κατά τη διάρκεια αυτής της μελέτης, εξετάσαμε προσεκτικά την ποίηση Haïku στο πλαίσιο του μαθήματος της γαλλικής ως ξένης γλώσσας. Κεντρικός στόχος ήταν η ανάλυση της συνδυαστικής επίδρασης της δομής, της γλωσσικής ακρίβειας και του ποιητικού ύφους στην εκφραστική ικανότητα του μαθητή.

Εντός αυτής της ερευνητικής προσπάθειας, αναδείξαμε την ιδιαίτερη δομή του Haïku, η οποία απαιτεί συμπίεση σημασιολογικών στοιχείων μέσα σε ένα περιορισμένο αριθμό συλλαβών. Επιπλέον, διερευνήσαμε τη σχέση μεταξύ της ακριβούς γλωσσικής επιλογής και της ανάδειξης εικόνων και συναισθημάτων.

Οι εκφραστικές ικανότητες των μαθητών εκδηλώθηκαν μέσω της δημιουργίας τους δικών τους Haïku, όπου η εφαρμογή των γνώσεών τους στη γλώσσα και στην ποιητική τεχνική αποτέλεσε μέτρο επιτυχίας.

Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι η παρούσα μελέτη αποκάλυψε τον πολιτιστικό πλούτο που προσφέρει η ποίηση Haïku, ενισχύοντας έτσι την πολυπολιτισμική ευαισθησία και την κατανόηση της ξένης γλώσσας και πολιτισμού.

Συνεπώς, η εφαρμογή της ποίησης Haïku στο μάθημα της γαλλικής ως ξένης γλώσσας αναδεικνύει τη σπουδαιότητα της ποιητικής δημιουργίας ως μέσου εκμάθησης και πολιτιστικής ανάπτυξης.

Ψηφιακές πηγές και εργαλεία

<https://digipad.app/>

<https://www.larousse.fr/>

<https://www.lerobert.com/>

<https://www.canva.com/>

Βιβλιογραφικές αναφορές

Αγγελιδάκη, Μ. Ε. (2018). Η συνομιλία των τεχνών : η αξιοποίηση των τεχνών στη διδασκαλία της λογοτεχνίας στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. 463. Ανάκτηση από <http://hdl.handle.net/10442/hedi/44603>

Γραίκος, Ν. (2005). Αναγνώσεις πολυτροπικών κειμένων: ο ρόλος της εικόνας. Παραδείγματα από τη διδακτική αξιοποίηση της λειτουργικής χρήσης της γλώσσας στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση. Στο Ο. Κωνσταντινίδου-Σέμογλου (Επιμ.), Εικόνα και παιδί (σ. 468). Θεσσαλονίκη: cannot not design publications.

Γραφάκου, Ε., & Λαμπίτση, Β. (2011). Αξιοποίηση των εικαστικών τεχνών στην εκπαίδευση. Παιδαγωγικό Ινστιτούτο. Ανάκτηση από <http://blogs.sch.gr/kyriakou/files/2012/01/9.TEXNES.pdf>

Γρόσδος, Σ., & Ε, Ν. (2003). Γλώσσα και Τέχνη. Γλωσσικές δραστηριότητες για το δημοτικό σχολείο σύμφωνα με τη λειτουργική χρήση της γλώσσας.

Καρυδά, Ε. (2006). Τα Χαϊκού στο σχολείο. Αθήνα: Χρ. Δαρδάνος .

Κόκκος, Α. (2011). Εκπαίδευση μέσα από τις Τέχνες. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Λειβαδάς, Γ. (2004). Γιάννης Λειβαδάς: Τι είναι το χάικου (俳句). Ανάκτηση από Γιάννης Λειβαδάς Αρχείο Εκδόσεων και δημοσιευμάτων: https://livadaspoetry.blogspot.com/2017/04/blog-post_2.html

Μιράσγεζη, Μ. (1978). Ποίηση και Διδασκαλία. Αθήνα: Αυτοέκδοση.

Ευχαριστώ πολύ
για την προσοχή σας